

19. MOKSLIŠKAI PAGRĮSTŲ METODŲ IR INTERVENCIJŲ ĮVERTINIMAS BEI TAIKYMAS UGDANT SPECIALIŲJŲ POREIKIŲ TURINČIUS VAIKUS (VAIKUS, TURINČIUS ELGESIO IR EMOCIJŲ, ĮVAIRIAPUSIŲ RAIDOS SUTRIKIMŲ, AKLUOSIUS, KURČIUOSIUS IR TURINČIUS KITŲ SPECIALIŲJŲ POREIKIŲ) IR JŲ UGDYMO PRIEINAMUMO BEI KOKYBĖS UŽTIKRINIMAS BENDROJO UGDYMO ĮSTAIGOSE

Temos pagrindimas

Patvirtinti tarptautiniai ir nacionaliniai strateginiai dokumentai, priimti Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimai (2020-06-30) ir jų įgyvendinimas nacionaliniu mastu COVID-19 kontekste išryškino aktualių įtraukiojo kokybiško ugdymo tyrimų poreikį. Įtraukiosios lyderystės įgyvendinimo bei ugdymo sėkmės sampratą valstybės ir asmens kontekstuose pagrindžiantys tyrimai: *European Agency for Special Needs and Inclusive Education* (2019); *Inclusive School Leadership: Exploring Policies Across Europe* (E. Óskarsdóttir, V. Donnelly and M. Turner-Cmuchal, eds.). Odense, Denmark; *European Agency for Special Needs and Inclusive Education* (2019); *Preventing School Failure: Examining the Potential of Inclusive Education Policies at System and Individual Levels* (A. Kefallinou, ed.). Odense, Denmark. Tyrimais grindžiamos ugdymo inovacijos užtikrina visų įtraukimą ir tiesia galimybių tiltus (Mariage, 2019). Kokybiško įtraukiojo švietimo tikslams pasiekti būtina užtikrinti reikalingų paslaugų ir pagalbos teikimą negalią turintiems vaikams, jų tėvams, pedagogams, taip pat pagrįsti įtraukiojo ugdymo strategijų veiksmingumą ir įrodymais grįstą praktiką.

Tikslas ir laukiami rezultatai

Tyrimo tikslas – išsiaiškinti, kokios elgesio valdymo metodikos ir intervencijos taikomos bendrojo ugdymo mokyklose, dirbant su specialiuųjų ugdymosi poreikių turinčiais vaikais, ir kokius moksliai pagrįstus metodus ir intervencijas gali taikyti pedagogai, dirbantys su ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio amžiaus mokiniais, turinčiais įvairiapusių raidos sutrikimų.

Analizuojant Lietuvoje atliktus mokslinius tyrimus, pasigendama moksliai pagrįstų ugdymo metodų ir intervencijų, siekiant ugdyti vaikus, turinčius įvairių specialiuųjų ugdymosi poreikių. Tokio pobūdžio tyrimas bus naudingas siekiant išsiaiškinti trūkstamų moksliai pagrįstų ugdymo metodų ir intervencijų poreikį Lietuvos bendrojo ugdymo įstaigose. Apie moksliai pagrįstų metodų ir intervencijų taikymo galimybes pasaulyje pedagogai tik teoriškai sužino studijuodami Lietuvoje autizmo ir / ar elgesio ir emocijų sutrikimų turinčių vaikų ugdymą, švietimo pagalbos teikimą jiems, jų tėvams, pedagogams. Specialiuųjų ugdymosi poreikių turinčių vaikų įtraukti į bendrojo ugdymo sistemą sunkina tai, jog Lietuvoje šios srities specialistai iki šiol sistemingai nebuvo rengiami, trūksta mokslinių tyrimų, analizuojančių autizmo spektro sutrikimą, todėl ugdymo metodų ir intervencijų taikymas nėra kokybiškas. Šios tematikos tyrimų svarbos akcentavimas siejamas su naujų žinių, susijusių su ASS etiologija, taikymu, parenkant ir įgyvendinti tinkamą intervenciją vaiko ir šeimos patiriamiems sunkumams įveikti (*Damiano et al, 2014 ir kt.*) Šiame kontekste svarbūs specifiniai moksliniai tyrimai ir įrodymais grįstas mokymas, padedantis vaikams suvokti audiovizualinį kalbėjimą, integruoti kitus sensorinius stimulus (*Feldman et al, 2020 ir kt.*). Šis mokslinis projektas padėtų atlikti tyrimus dalyvaujant tarptautinėse mokslininkų grupėse; tyrimams atlikti bei inovacijoms kurti steigti laboratorijas; atliktų tyrimų pagrindu kurti inovatyvius pagalbos modelius.

Laukiami tyrimo rezultatai:

1. Atsižvelgus į tyrimo duomenis, pateikta Lietuvoje taikomų elgesio valdymo metodų ir intervencijų darbu su elgesio problemų turinčiais specialiuųjų ugdymosi poreikių vaikais analizė, vertinant sėkmingas praktikas Europos Sąjungos kontekste.

2. Remiantis tyrimo duomenimis, parengtas moksliai pagrįstų elgesio valdymo metodikų ir intervencijų aprašo projektas.

3. Tyrimo duomenų pagrindu parengtos rekomendacijos dėl studijų programų turinio tobulinimo, įtraukiant į visų pedagoginių studijų programų privalomų dalykų sąrašą moksliai pagrįstus elgesio valdymo metodus ir intervencijas.

4. Parengta kvalifikacijos tobulinimo programa pedagogams, dirbantiems su specialiuųjų ugdymosi poreikių turinčiais vaikais elgesio valdymo kompetencijai stiprinti.

Išsamesnę informaciją teikia

Daiva Vaišnorienė, Bendrojo ugdymo departamento Švietimo pagalbos skyriaus vyriausioji specialistė,
tel. (8 5) 219 1120, el. p. daiva.vaisnoriene@smm.lt